

Bilim Bahçesi

Yavuz DEMİRKİRAN

Bilim Bahçesi

Yavuz DEMİRKİRAN

Bayan Rosa'nın sınıfı, parlak çiçekler ve vızıldayan arılarla dolu bilim bahçesine giden yolda seke seke yürüdü. Leo önden koşarken büyüteci ipinde zıplıyordu. Maya defterini sıkıca tutmuş, yazmaya hazırdı. Sam'in kırmızı çizimleri her su birikintisine bastı. "Açık hava laboratuvarımıza hoş geldiniz!" dedi Bayan Rosa, yeşil önlüğü rüzgârda dalgalanıyordu.

Bahçede her renkten sıra sıra çiçek vardı. Bazıları uzun, bazıları minicikti, bazılarının yaprakları kurdele gibi kıvrılıyordu. "Bu bitkiler özeldir," diye açıkladı Bayan Rosa. "Bize bilimin nasıl işlediğini gösterirler." Leo büyük sarı bir çiçeğe yaklaştı. "Numara yapıyorlar mı?" diye sordu. Maya defterini açtı. "Hadi öğrenelim!" dedi.

Bayan Rosa sıkıca kapalı beyaz çiçeklerin olduđu bir yeri gösterdi. "Bunlar ay çiçekleri," dedi. "Karanlıkta açılırlar." Sam çilli burnunu kaşıdı. "Yani gündüzden çok geceyi mi severler?" diye sordu. "Aynen," dedi Bayan Rosa. "Işık onlara ne zaman açacaklarını söyler." Leo sırttı. "O zaman onları ışıkla test edelim!" diye bağırdı.

Leo bahçe kulübesinden bir el feneri aldı. Ay çiçeklerine tuttu ama çiçekler kapalı kaldı. "Belki gerçek güneş ışığına ihtiyaçları vardır," diye önerdi Maya, defterine yazarak. Sam sırt çantasından küçük bir lamba çıkardı. "Buna ne dersiniz?" diye sordu. Çiçekler yine kıpırdamadı. Bayan Rosa gülümsedi. "Bilim sabır ister," dedi. "Denemeye devam edin!"

Sonra sınıf bir grup ayçiçeğini ziyaret etti. Bu çiçekler başlarını güneşe çeviriyordu. Leo etraflarında koştu ve başları onu izlemek için döndü. "Beni izliyorlar!" diye güldü. Maya defterine bir resim çizdi. "Işığı takip ediyorlar," dedi. "Buna fototropizm denir." Sam kollarını salladı. "Merhaba çiçekler!" diye seslendi. Ayçiçekleri ona karşılık veriyor gibiydi.

Sonra hafif bir uğultu duyular. Bayan Rosa onları hafifçe sallanan çan şeklindeki çiçeklerin yanına götürdü. "Bunlar dans eden çiçekler," dedi. "Müzik duyduklarında hareket ederler." Sam su şişesini çıkarıp davul gibi tıklattı. Çiçekler daha hızlı sallandı. Leo el çırdı ve daha da sallandılar. "Ritmi seviyorlar!" dedi Maya, hızla yazarak.

Sam kendi deneyini yapmak istedi. Küçük sulama kabını çıkarıp solmuş bir bitkinin üzerine su serpti. Saniyeler içinde bitki canlandı ve yaprakları parlak yeşile döndü. "Vay canına!" dedi Sam. "Bir enerji içkisi gibi!" Leo büyüteciyle yanına koştu. "Bırak da göreyim!" dedi. Bitkinin yaprakları suyla parıldayan minik tüylerle kaplıydı.

Bayan Rosa bazı çiçeklerin parlak ışıktaki açıldığını, bazılarının sese sallandığını, bazılarının da suyla canlandığını açıkladı. "Her bitki çevresine tepki verir," dedi. "Böyle hayatta kalırlar." Leo elini kaldırdı. "Daha fazlasını test edebilir miyiz?" diye sordu. Maya başını salladı. "Her şeyi kaydedeceğim," dedi. Sam sulama kabını yeniden doldurdu. "Hazırım!" diye sevindi.

Sınıf takımlara ayrıldı. Leo güneş ışığında hangi çiçeklerin en hızlı açıldığını test etti. Bir çiçeğin üzerine karton bir kutu koydu ve kapanmasını izledi. Maya sonuçları defterinde karşılaştırdı. "Bu gölgede kapanıyor," dedi. "Bu da ışıktta açılıyor." Sam solmuş bir bitkiyi suladı ve ayağa kalkmasının ne kadar sürdüğünü ölçtü. "On saniye!" diye duyurdu.

Sonra şaşırtıcı bir şey oldu. Daha önce hiç hareket etmemiş bir çiçek titremeye başladı. "Bakın!" diye fısıldadı Maya. Çiçeğin yaprakları yelpaze gibi açılıp kapanıyordu. Leo el fenerini üzerine tuttu. "Işığa tepki veriyor!" dedi. Sam el çırpı ve çiçek daha hızlı titredi. Bayan Rosa gülümsedi. "Yeni bir tepki keşfettiniz," dedi. "Bilim sürprizlerle doludur."

Çocuklar Bayan Rosa'nın etrafında toplandı. "Bitkiler bunları neden yapıyor?" diye sordu Leo. Bayan Rosa bir çiçeğin yanına diz çöktü. "Bitkiler kaçamaz, bu yüzden sağlıklı kalmak için ışığı, sesi ve suyu kullanırlar," diye açıkladı. "Işığa doğru büyürler, su içerler ve hatta titreşimlere bile tepki verirler." Maya hepsini yazdı. "Yani minik bilim insanları gibiler!" dedi Sam.

Leo'nun bir fikri vardı. "Bulduğumuz her şeyin bir tablosunu yapalım!" dedi. Maya üç sütun çizdi: ışık, ses ve su. Birlikte hangi çiçeklerin her birine tepki verdiğini listelediler. Sam su sütununun yanına bir gülen yüz ekledi. "Su herkesi mutlu eder," dedi. Bayan Rosa tabloyu bahçe çitine astı. "Keşifleriniz başkalarının öğrenmesine yardımcı olacak," dedi.

Bayan Rosa her çocuęa küçük bir saksı ve bir tohum verdi. "Bunları evde ekin ve deney yapmaya devam edin," dedi. "Işıęa ve suya nasıl tepki verdiklerini izleyin." Leo tohumunu bir hazine gibi tuttu. "Benimkini müzikle test edeceğim!" dedi. Maya saksısını dikkatlice etiketledi. Sam sulama kabını son bir kez doldurdu. "Bu şimdiye kadarki en iyi bilim dersi!" diye duyurdu.

Sınıfa döndüklerinde çocuklar en sevdikleri keşifleri konuştular. Leo dans eden çiçekleri çok sevmiştir. Maya özenli notlarıyla gurur duyuyordu. Sam suyla canlanan bitkiden bahsetmeyi bırakamıyordu. Bayan Rosa sıcak bir gülümsemeyle dinledi. "Soru sordunuz, fikirleri test ettiniz ve doğadan öğrendiniz," dedi. "Gerçek bilim insanları bunu yapar."

Ertesi hafta sınıf bilim bahçesine geri döndü. Ayçiçekleri daha uzundu, ay çiçekleri açmıştı ve dans eden çiçekler rüzgârda sallanıyordu. "Deneylerimiz bahçenin büyümesine yardımcı oldu," dedi Maya. Leo başını salladı. "Bahçe de bizim öğrenmemize yardımcı oldu," diye ekledi. Sam susamış bir bitkiyi suladı. "Bilim her yerde!" diye sevindi.

Bayan Rosa sınıfı büyük ayçiçeğinin altında topladı. "Unutmayın," dedi, "her soru bir tohumdur. Fikirlerinizi test ettiğinizde onların büyümesine yardımcı olursunuz." Çocuklar gülümsedi. Bilimin sadece kitaplarda olmadığını keşfetmişlerdi —bahçede, çiçeklerde ve her meraklı zihinde. Ve bilim bahçesi herkes için her zaman bir merak yeri olacaktı.